

הערל פרק שמיני יבמות

ליתא למתני' . דקמני לר' יוסי אנדרוניוס מאכיל את אשתו בתרומה: **מקמי כרייתא**. דקמני לר' יוסי ספיקא הוא: **מדשקיה רבי יוסי לר' שמעון בן זוגיה**. דלירי בהדיה בתני' ואירי כרייתא לחודה ש"מ הדר ביה ולאו תנאי היא דמימא קמי תנא דכרייתא מקמי תנא דמתני' דאי תנאי היא תרוייהו הוה תני להו נמי כרייתא ומפין לרבי שמעון כדאפכה לרבי יוסי: **דחייש ליתיה**. דאמר שמואל בהמולך (לעיל דף מא.) הלכה כרבי יהודה בשומרת יבם שקדש אחיו את אחותה ומכאח אמרין לה בנמס' מגילה כ' הקורא (דף י"ח): **הלכה כרבי יוסי**. דמתני' ואמרי צי רב היינו רב הונא כדלקמן^א ופליגי אדאמרן לעיל אליבא דרב ליתא למתניתין ובהרבה לקמן מפרש לה וכן קושי וקידוש וכו' וכו' איירי רבי שמעון בהדיה הלכך מסתברא דלר' יוסי דמתני' קאי דלירי רבי שמעון בהדיה: **יעקור**. דקא קלטת בשמינית דאין הרבה קולטת בפחות משלשים יום: **לרין שלשים ושלשים**. כדי שתקלוט שלשים לפני שביעית דכל שלשים לפני שביעית כשביעית דמו דנפקא לן מצהריש ובקליר טעמות^ב נקיים כוללת בית השלחין (מ"ג א': ג' ו'). ג' לקלטה שתקלוט קודם זמן האיסור: **כמה יהא קישויה**. דקיי"ל (גדה דף לו): כגדה דלוריתא המקשה בתוך י"א שבין גדה לגדה ורואה דס' ג' ימים רלופים מחמת עבר וולדה אינה באה לרבי יבנה להיות כריכה ספירת ו' נקיים כוללת צווי אלא ימי טומאת לידה כוללת גרידתא דתניא (סס) כי יזב זב דמה^ג דמה מחמת עלמה ולא מחמת ולד וכמה יהא קישויה דלמירי מחמת ולד הוא אפילו מ' או חמשים יום קודם לידה: **דייה חדשה**. חדש תשיעי שהיא יולדת בו ופעמים שאין יותר מיום או יומים כגון שילדה צ' כחדש אין הולד מטהר אלא דמים שראתה מר"ח ואילך שאין בזה על ידו לזכרה אם לא ראתה ג' ימים רלופים קודם ר"ח דקסבר ר' יהודה שיפורא גרים^ד (שופר שצית דין תוקעים לקידוש^ה) גורם הקשו' ופעמים שהוא מטהר את כל החדש כגון אם ילדה כסופו ואין מטהרה אלא מנדה אינו מטהרה צימי נדה ואם שפתה מן הנעבר סמוך ללידה יום אחד אף מניחה לא טהרה והרי היא יולדת צווי וצריכה ו' נקיים דאגלאי מלתא דלעבר קמא לאו מחמת ולד הוא: **קידש**. לשון פן תקדש (דברים כג). אסר תצואתו חצרו ומיזב לשלם: אמרי

א) ומסופתה דכתיבס (פ"ג). ב) [לעיל פ:]. ג) [מגילה יח:]. ד) שביעית פ"ב מ"ו ר"ה י"ג. ה) [נפחים נה:]. ו) נדה לו: ז) ב"ק ק. כלאים פ"ז מ"ד. ח) [נשמה דכלאים וכן כירושלמי ליתא דברי ר"מ וכן מוכח ממוס' דצ"ק ק. ד"ה מחילת וכו' דתם משה ר"מ וכו' וכו' וכן כהנ"ש ליתא]. ט) [לעיל פא:]. י) [ע"ב]. יא) [שמות לו: ויקרא טו:]. יב) פ"א א"ן זה.

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה ליה חדשה כי ש"ד מוקפין לקידוש החדש: ב) ד"ה ר"י כי ויהיו הנפחים ומשמע התם וכו': ג) בא"ד אין אדם חסר דבר שאינו שלו כ"ל ומיזב בכללם נמחק:

מוסף רש"י

דחייש ליתיה דהא. ב) מוקפין שהיה מחמת רובן מקלין (מגילה י"ח). יעקור. לפי שקלטה שביעית (ל' לדברי האומר שלשים יום שקלטה צריך שלשים. לקלטה לקלטה רש"י). למספת (ל"א כמה היא קישויה. דלא אחא לרבי יבנה בכל דמיס שנתא. אפילו ארביים אלא או חמשים יום. אם לא שפתה יום אחד סמוך ללידה לא אחא לרבי יבנה ולא היא יולדת צווי נדה ד"ה דייה חדשה. דיה אם נטהר את הקושי חדש אחד היינו תשיעי אבל קשמה שלשה בתוך י"א ימי יבנה כחדש השמיני ואפילו מקשה והכלל כל תשיעי היו ויולדת צווי מחמת שלשה ימים של שמיני (סס). הרי זה קדש. אסר את המצואתו (ב"ק ק).

ליתא למתניתין מקמי כרייתא דתניא רבי יוסי אומר אנדרוניוס בריה בפני עצמה הוא ולא הכריעו בו חכמים אם זכר אם נקבה אדרבה ליתא לברייתא מקמי מתניתין מדשבקה רבי יוסי לבר זוגיה ש"מ הדר ביה ושמואל אמר ליתא לברייתא מקמי מתניתין אדרבה ליתא למתניתין מקמי כרייתא דהא שמעינן ליה לשמואל דחייש ליתיה הני מילי כי לא מתעקרא מתניתין אבל כי מתעקרא מתניתין לא חייש אמרי בי רב משמיה דרב הלכה כרבי יוסי באנדרוניוס ובהרבה ושמואל אמר בקושי ובקידוש אנדרוניוס הא דאמרן הרבה דתנן אין נומעין ואין מבריכין ואין מרכיבין ערב שביעית פחות משלשים יום לפני ראש השנה ואם נמע והבריך והרכיב יעקור רבי יהודה אומר כל הרבה שאינה קוללת בשלשה ימים שוב אינה קוללת רבי יוסי ור' שמעון אומרים שתי שבתות ואמר ר"ג אמר רבה בר אבבה לדברי האומר שלשים צריך שלשים ושלשים לדברי האומר שלשה צריך שלשה ושלשים לדברי האומר שתי שבתות צריך שתי שבתות ושלשים ושמואל אמר בקושי וקידוש קושי דתנן כמה יהא קישויה ר"מ אומר או ארבעים או חמשים יום רבי יהודה אומר דייה חדשה רבי יוסי ור' שמעון אומרים אין קישויה יותר משתי שבתות קידוש דתנן המסכך גפנו על גבי תבואתו של חברו הרי זה קדש וחייב באחריותו דברי רבי מאיר רבי יוסי ורבי שמעון אומרים

בריה בפני עצמה בו. אר"י דהאי בריה לא הוי פירושו כגון בריה שצמקומות אחרים שאינו ספק אלא בריה דקאמר הכא היינו שהוא ספק דקאמר ולא הכריעו צו כו' וכן משמע בהמפלת (גדה דף כח). דאמר רב טומטוס ואנדרוניוס שראו לזבן או אודס אין שורפין עליו את התרומה ראו לזבן ואודס נאחת שורפין עליו את התרומה אלאמה כהדיא משוי ליה רב ספיקא והיינו ע"כ כר' יוסי דכרייתא דלר' יוסי דמתני' זכר הוא וקשה דתמוספתא דכזורים (פ"ג) מסיים בהך כרייתא דשמעין אכל טומטוס אינו כן אלא או ספק איש או ספק אשה מכלל דאנדרוניוס לא הוי ספק אלא אינו לא איש ולא אשה ועוד מלת"ק דר' יוסי דתמוספתא דכזורים הוי אנדרוניוס ספק ומתמא כזורס כנשים וכלזבן כנשים מכלל דלר' יוסי לא הוי ספק ואר"י דתם ה"פ אכל טומטוס אינו כן כמו אנדרוניוס שהוא ספק מחמת שהוא בריה משונה משום שיש לו זכרות ונקבות והוא ספק לעולם אכל טומטוס אינו כן אלא ספק שהוא איש ודאי או אשה ודאית אלא שהוא מוססא ואין ניכר ואם קדש וקרקע וגמלא זכר אגלאי מילתא דמתמלה היה זכר ודאי וכן אם נתקדשה וגמלא נקבה ור' יוסי לא פליגי אנתא קמא אלא לפירושי טעמא דתנא קמא קאמי אע"ג דקמני ר' יוסי אומר אי נמי כולה ר' יוסי היא ותני שרבי יוסי אומר ועי"ל דפליגי אמאי דקאמר תנא קמא (סס) הריני מזיר אש אש הרי פירוש שניהם צין איש צין אשה הרי זה נזיר ועלה פליגי ר' יוסי שאין חשוב איש ואשה אלא או זה או זה ות"ק סבר שחשוב שניהם צמקתא כלאי צמקתא הוא כאשה וקאמר נמי מ"ק הריני מזיר שאין זה לא איש ולא אשה הרי זה נזיר לפי שאין זה לא איש גמור ולא אשה

קלח א מיי פ"ב מהל' אשות הלכה כד ופ"ב מלכות מרות הלכה י:
קלח ב ג ד מיי פ"ג מהלכות שמיטה ויובל הלכה יא סגנ לאוין רס:
קלח ד מיי פ"ז מהל' אסורי ביאה הלכה ח סגנ לאוין קול:

תוספות ישנים

מדשבקה ר' יוסי לבר זוגיה. ור"מ ומגל דכרייתא עיקר דלמא ר' יוסי אמר הכרייתא ברישא ושמע לר' שמעון הא דמתני' ופכיה ואמר נמי כיומי והדר ביה מצרייתא ומתני' עיקר אין זה קישוא דהא כפרה הוא דמתני' קדמה לכרייתא כ"ל עוד אומר רבינו נמאלל מתקאמר ולא הכריעו בו חכמים משמע דשמעיה לחכמים שהכריעו לו לעשותו מכר והוא לא חשבי ליה הכרעה בריה דמשמע ולא הכריעו לו הכריעו היטב והיינו מנ' שמעון שהכריעו בו להשוו סבר והוא לא סבר כן: א) רואה לרבי דכרי יוסי דמתני' ספק דאי כרבי יוסי דכרייתא תרמי דרב למה לי לומר דהלכה כר' יוסי: ב) אבל י"ל מיהא דלקמן דהא דסבר דחייב עליו מנ' מקומות היינו משום יתורא דואת זכר ויקרא (יח) דמכריבין ליה ומ"מ קשוא דהא דאי חל לאו זכר לרבייה קרא אכן יש לדמות דדאי גבי סקילה שאני משום דגל קרא דהי נמי אשכחא דר' יהודה אמר לעיל (עב): אנדרוניוס שקדש קידוש ספול בפני שהוא ספק איש דמילה שמע (עב קל): דשירי ר' יהודה גמול אנדרוניוס בשבת וא"כ דאי טעמא משום דגל קרא יתורא ד(המול) גמול כל זכר (בכאשית ז יב) דמרי ליה והכל נמי גבי סקילה שאני דגל קרא: ג) דלמירן פ"ק ד"ה (יג): האורז והדומן והשומעין שהשמיטו יום אחד לפני ר"ה ממעשרין לעבר ומותרין מיד בשביעית אלא לא בעינן [ומספת בלל] רק בחרישה וקלירה דמתי (שמות לו) בחריש ובקליר משבות. אפילו ארבעים ו' יום. פירשמי צדה: המסכך גפנו פירשמי פ"ק דכ"ב:

גמורה: **רבי יוסי לבר זוגיה בו**. מיימה דלמא הדר ביה מצרייתא לגבי ר' שמעון דמתניתין: **כי מתעקרא מתני' לא חייש**. ואע"ג דכמה משניות סוכרות דאנדרוניוס ספק כפ' אם לא הביא (שבת דף קלד): ובהמפלת (גדה דף כח. סס) וצפרק על אלו מומין (בכורות דף מא. וסס) מ"מ לר' יוסי אנדרוניוס הוא זכר שהמשנה היא עיקר מן הכרייתא ומ"מ דייק שפיר לקמן דאנדרוניוס לשמואל זכר הוא אע"ג דכמה משניות סברי דספיקא הוי דאם איתא דסבר כהנהו משניות לא היה אומר ליתא לכרייתא דכיון שמוסס אותה סברא עיקר היה לו לומר דכרייתא היא עיקר שאומרת כן לרבי יוסי: **הלכה בר' יוסי באנדרוניוס**. פירש כגונטרס דכרבי יוסי דמתניתין פסק דכלל הנך מילי דחשיב כהא אנדרוניוס הרבה וקושי וקידוש כולם משניות הם ואירי ר' שמעון כהדי רבי יוסי ש"מ דאנדרוניוס דמתני' קאי א) ועוד דלמרי צי רב היינו רב הונא דמתני' ליה לרב הונא דאמר לקמן משמיה דרב אנדרוניוס חייבין עליו סקילה משני מקומות ב) ופליגי אדאמרן לעיל אליבא דרב ליתא למתני' מדקאמר ליתא משמע דסבר ככרייתא כדמדקדק לקמן אדשמואל דסבר כר' יוסי דמתני' מדקאמר ליתא לכרייתא והיהא דהמפלת סבר רב נמי כר' יוסי דכרייתא גבי טומטוס ואנדרוניוס שראו לזבן או אודס והשתא אמוראי נינהו ואליבא דרב: **לרבי האומר שלשים צריך ז'** ושלשים. פ"ת דלאו אשביעית קאי דלענין נטיעה ליכא תוספת שביעית לאסור נטיעה הנקלטת בתוספת שביעית ג) אלא לענין ערלה קאמר וה"ק לדברי האומר שלשים לקלטה לרין לגבי ערלה שלשים ושלשים ואר"י דסוגיא דפ"ק דר"ה (דף י: וסס) מוכח כן גבי הא דתניא אחד הנוטע ואחד המצריך ואחד המצריך ערב שביעית שלשים יום לפני ר"ה עלתה לו שנה ומותר לקיימן שביעית כו' ודייק התם דלא מיתוקמא כרבי אליעזר דאמר שלשים יום בשנה חשויים שנה משום דלידיה שלשים ושלשים צעי ומוקי לה כרבי מאיר דאמר יום אחד בשנה חשוב שנה דיום שלשים עולה לכאן ולכאן ואם איתא דרב נחמן אמר רבה בר אבבה שפיר מיתוקמא היהא דאחד הנוטע כר' אליעזר ולא הוכיר התנא אלא שלשים שנה ואתן שלשים של קלטה לא הזכיר כמו שצמתי' דאין נוטעים דמיית הזכיר ל' של קלטה וישר שלשים של התוספת הנחשצין שנה: **קידוש דתנן בו**. אע"ג דפסקי' בהגול (ב"ק דף ק. וסס) כי הך דר' מאיר דלאין דינא דגרמי מ"מ אפשר דהלכה כר' יוסי כהא דקאמר לא קידש ואפשר דר' יוסי מודה לר' מאיר דאם קידש דחייב צאחרותו והתם לא מיייתא אלא דמהכא שמעינן דלאין דינא דגרמי ולענין דינא דגרמי הוא דפסקין כותיה בעלמא אכל הכא הלכה כר' יוסי דלא קידש: **המסכך**. הוא הדין הוורע כהוא עובדא דמיית רבי יוסי כסיפא אלא נקט המסכך משום רבותא דרבי מאיר דאף במסכך אסור: **רבי יוסי אומר בו**. כסיפא מייתי רבי יוסי מעשה באחד שזרע כרמו של חברו והחיר רבי עקיבא אם צריעת תצואה דהוי כלאים דלוריתא המיר אם כן הא דאמר בהקומץ זוטא (מנחות דף עו. וסס) מעשה באחד שזרע כרמו של חברו סמדר ואסרו חכמים את הזרעים והחירו הגפנים ומשמע ו) דצאשר זרעים דהוו דרבנן איירי אכל כקנצוס ולוף או ה' המינים שהם כלאים דלוריתא היו אוקרים גם הגפנים שאין של זרוע אם כן לא אחיא היהא דמנחות כרבי יוסי אף על גב דפסקי שמואל כותיה אלא כרבנן ורב הונא אמר רב אמר נמי כקמון דאין הלכה כרבי יוסי והא דלא מוקי התם כרבי יוסי ונימא דהמירו הגפנים אפילו בכלאים דלוריתא היינו משום דקסבר לרבי יוסי אפילו זרעים מותרים דכיון דמן המורה אין אדם אסור ו) בכלאים דבר שאינו שלו אין כאן כלאים והכל מותר: אין

